

Lời Ru Của Đá

Tinh tinh... tinh tinh... Tiếng phong linh thánh thót reo vang theo từng cơn gió thoảng ngoài hiên nhà. Điệu nhạc thật thanh thoát, thuần túy những âm thanh tự nhiên của loại đá đặc biệt ở vùng Taos, khu định cư dành riêng cho dân da đỏ. Những thanh đá dài buông lủng lẳng thi đua nhau hợp tấu những bản nhạc thiên nhiên vang vọng trong màn đêm tĩnh mịch như mời gọi tâm hồn trở về với núi đồi hoang dã, trở về với thời đại nguyên thủy. Chiếc phong linh này tôi mới mua từ một tay lái buôn tại khu chợ trời nơi người ta thường bày bán các loại nữ trang theo phong cách của thổ dân da đỏ ở miền này. Thực tế y cũng là một người da đỏ chính hiệu thuộc bộ tộc Pueblo. Như đa số những thanh niên da đỏ khác, y để một mái tóc dài đến nửa lưng. Điều khác biệt là tóc y lại được uốn tĩa thành từng lọn óng ả như mái tóc vương giả của vua Louis thứ mười bốn. Trong trang phục sặc sỡ đậm màu sắc thổ dân, y trông giống hệt một gã thầy pháp đang rao bán phép thuật hơn là một kẻ bán buôn để mưu cầu sự sống. Y bày bán các món nữ trang làm bằng đá trên một chiếc bàn nhỏ kê sau chiếc xe van của y. Bên cạnh những đôi bông tai, những chiếc lắc, những chiếc nhẫn được cẩn chạm với các loại đá đa dạng nhiều màu sắc, trên bàn của y còn có các chuông đá nhỏ rất đẹp và... những chiếc phong linh làm bằng đá.

Chính những chiếc phong linh và chuông đá này đã khiến tôi dừng lại rất lâu nơi quầy hàng của y. Tay tôi táy máy nghịch ngợm tất cả những thứ này và ngẩn người say mê nghe những âm thanh đa dạng phát ra do sự va chạm của đá. Sau cùng tôi cũng chọn một chiếc phong linh màu hồng ngọc. Y mỉm cười nhìn tôi và nói một cách bí hiểm: "Tôi đã lắng nghe âm điệu của đá hơn hai mươi năm mà âm điệu biến đổi thật đa dạng, nghe hoài không chán đó cô ạ. Điều khó khăn nhất là nghe được âm điệu huyền diệu của đá. Có lẽ cô là người cũng như tôi, có thể nghe được phần nào những chuyện kể của các loại

đá.” Tôi mỉm cười cho dù sự thật tôi chẳng hiểu y nói gì.

Một năm sau, do nhu cầu công tác của tôi trong ngành bảo vệ môi trường, tôi ghi danh học một lớp địa chất học ở Viện Đại Học Kỹ Thuật Texas. Tôi gặp lại y ở trong lớp học này. Y nhận ra tôi ngay tức khắc, có lẽ vì tôi đã từng là khách hàng khá nghịch ngợm của y. Y không còn đi bán chợ trời nữa mà đã trở thành một nhà thiết kế các mẫu nữ trang khá nổi tiếng. Y bảo y học lớp này vì nó cần thiết cho nghề nghiệp khai thác các quặng đá của y sau này. Trong lớp học, y thường trò chuyện huyền thuyên bắt tận với tôi về lịch sử các loại đá: hồng ngọc, sapphire, granite... về các lớp hóa thạch, về cấu trúc các loại đá, và cả về lịch sử của các loại đá trong nghệ thuật. Có lẽ những bài giảng của y còn sâu xa và mạch lạc hơn hẳn những bài giảng của các giáo sư. Có lần tôi đùa bảo y là y nên chuyên sâu hơn nữa trong ngành địa chất học để trở thành một giáo sư có lẽ thích hợp với y hơn; y đã nhìn tôi một cách nghiêm trang và trầm giọng bảo: “Chị đã biết là tôi say mê âm thanh của đá. Nhưng trong thời đại hiện nay, việc làm cần thiết cho sự mưu sinh. Ngành nữ trang là ngành cho phép tôi gần gũi đối tượng mà tôi yêu thích cũng như có được một phương kế sinh nhai. Tôi chỉ mong ước có được một số tiền lớn để có thể đi chu du, để có thể trở thành một người leo núi, sống giữa núi rừng, gần gũi và hiểu được những âm thanh bí ẩn của núi đồi, của đá. Trở thành giáo sư là một điều tôi không bao giờ nghĩ đến.”

Có lẽ chỉ vì đánh giá rằng tôi có thể am hiểu những âm thanh của đá như chính bản thân y, nên y đã tỏ ra đặc biệt thân thiện với tôi. Y kể cho tôi nghe rất nhiều huyền thoại về các bộ tộc da đỏ: Apache, Navaho, Cherokee... cũng như về các cuộc chiến giữa thổ dân da đỏ và người thuộc địa. Y tâm sự với tôi về sự suy hoại của nền văn hóa Anasazi của bộ tộc Pueblo mà y rất tự hào, và

thường buồn bã than vãn cùng tôi về sự mất mát của nghệ thuật đồ đá. Y kể cho tôi nghe cả những chuyện buồn bực trong cuộc sống của y với cô bạn gái tóc vàng gốc Ý. Thấy y có vẻ yêu chuộng đồ cổ, tôi mới kể cho y nghe những gì tôi được biết về thời đại đồ đá của Việt Nam. Y lắng nghe một cách thích thú như nuốt từng chữ của bầu kiến thức hạn hẹp của tôi về đề tài này. Y còn đặc biệt ao ước sắm riêng cho mình một chiếc đàn đá T'rưng nổi tiếng của dân tộc Thượng. Y bảo tôi là người bạn tâm đầu ý hợp nhất của y từ trước đến giờ. Có lẽ chỉ vì tôi đã lắng nghe y một cách thành thật.

Nghề nghiệp của tôi cứ đưa tôi đi khắp các tiểu bang nước Mỹ nên tôi không tiện giữ liên lạc với y. Tuy vậy, dường như tôi rất có duyên với y. Tôi gặp lại y trong chuyến đi thăm khu Grand Canyon de Shay. Năm năm đã qua và giờ đây y đổi nghề. Y đã thành hướng dẫn viên du lịch cho đoàn chúng tôi. Theo y nói, đây là nghề tay trái của y. Ngắm nhìn y, tôi thấy y đã đổi khác rất nhiều. Mái tóc quý tộc ngày nào vẫn bóng bèn trên đôi vai lực lưỡng. Gương mặt y đỏ sạm màu nắng của vùng sa mạc Arizona, ánh mắt y ngời sáng niềm say mê khi y giới thiệu các di tích và hình tượng còn sót lại trên đá. Lại là những bài nói chuyện về đá, về đời sống của thổ dân da đỏ, về thời kỳ mà sự sống vẫn tràn ngập vùng Grand Canyon!

Người nghe có thể cảm nhận đó là những lời nói xuất phát từ sự hiểu biết sâu đậm về chuyển biến lịch sử và đời sống của thổ dân, những lời nói xuất phát từ một trái tim yêu mến trân trọng những di tích còn sót lại trên đá. Y không còn vẻ xốc nổi xông xáo của thời xưa mà có vẻ chín chắn, chững chạc của một người ở tuổi trung niên.

Cuối chuyến đi, tôi nói với y những nhận xét của mình và bông đùa:

- Có lẽ anh đã thấm ngấm những bài học huyền diệu của đá.

Y mỉm cười thật buồn:

- Phải chăng đó là kết quả của bài học của đá hay bài học của đời sống? Tôi cũng không biết nữa! Có điều, cũng như những thổ dân da đỏ đã để lại di tích ở Grand Canyon de Shay hay Grand Canyon of the Death này, chúng ta cuối cùng cũng như họ thôi. Kate, hãy đến nhà tôi chơi và chúng ta sẽ nói chuyện lâu hơn.

Tôi đến thăm nhà y vào một buổi chiều hè nóng nực ba tháng sau đó. Nhà y nằm sát biên giới của New Mexico và Arizona. Bước vào căn nhà được xây dựng bít bùng theo kiểu của bộ tộc Navaho, tôi có cảm giác như bước vào một phòng trưng bày của viện bảo tàng. Bầu không khí trong nhà dịu mát một cách tự nhiên. Ông bạn của tôi cho biết đó không phải là do hiệu quả của máy điều hòa nhiệt độ mà chính là kết quả của loại vật liệu cách nhiệt đặc biệt của dân da đỏ. Nền văn minh của thế giới bên ngoài hầu như chỉ thể hiện qua chiếc điện thoại trong phòng khách. Không có những bóng đèn điện thấp sáng căn phòng mà chỉ có những ngọn nến nhỏ le lói. Trên ba bức tường của căn phòng khách rộng rãi gắn đầy những mặt nạ, chuông, phong linh và các công cụ bằng đá của thổ dân da đỏ. Trong một góc của phòng khách là chiếc đàn T'rưng, y khoe là y tậu được trong một chuyến đi Việt Nam hai năm về trước. Chúng tôi ngồi trò chuyện trên những chiếc gối cũng được may theo kiểu dân da đỏ. Y kể cho tôi nghe những thăng trầm trong cuộc sống và những dự tính cho tương lai. Y có vẻ tươi hơn lần gặp mặt trước đó chút ít. Y khoe với tôi rằng y vừa thực hiện xong một bộ nữ trang đám cưới bằng kim cương cho vị hôn thê của một nhà tỷ phú ở Phoenix. Y bảo:

Một sáng Thu về gió heo mây

Màn sương mờ nhạt cánh hoa gầy

Trời mây bàng bạc không gọi nắng

Giọt buồn rơi khê động đầu đầu

Tôi tự bảo lòng rắng sẽ quên

Quên lãng tình ai theo tháng ngày

Nhưng Thu vẫn là mùa Thu ấy

Người lại hiện về trong tim say

Thôi thì gom gió lại thành thơ

Ép chút hương hoa với điệu vờn

Gởi cho ai đó người tôi nhớ

Một lãng mạn này và một tôi

Lệ Thu

- Kate nhớ là có lần tôi bảo với chị là tôi thích trở thành một nhà leo núi hay không? Rock climbing. Oh! I love it. Giờ đây tôi có thể thực hiện được giấc mơ đó.

Vợ y, cô bạn gái gốc Ý ngày nào, nhìn tôi và tỏ ý nhờ tôi can ngăn y thực hiện giấc mơ điên rồ đó. Y đã cắt ngang trước khi tôi kịp mở lời:

- Kate, xin chị đừng ngăn cản tôi một cách vô ích. Không có gì hạnh phúc hơn là được làm những gì con tim mình đam mê. Được mạo hiểm giữa thiên nhiên, được sống giữa núi rừng, được đặt chân tới những đỉnh cao mà rất ít người biết đến, đó là một hạnh phúc. Một hạnh phúc vi tế khác khó nhận thấy đó là được nằm trong vòng tay ân sủng của Mẹ Đá, được nghe những lời ru huyền diệu của Mẹ.

Cả tôi và vợ y đều nín lặng trước lời tự bạch đầy tính cách huyền bí của y. Con người trước mắt tôi là con người đã có những suy nghĩ dần vật về cái chết và sự sống, về triết lý sống trên cuộc đời. Với y, tiền bạc, danh vọng và cả hạnh phúc gia đình đều không sánh được với những âm điệu của thiên nhiên man dã. Và quả thật là thế. Để tiễn chân tôi, y đã biểu diễn cho tôi nghe bài Nhạc Rừng học được từ người đã nhượng lại chiếc Trưng cho y. Những ngón tay sử dụng thanh gỗ một cách điêu luyện như một biểu hiện cho niềm say mê nồng cháy của y.

Băng đi một thời gian tôi chỉ nhận được postcards của y gửi từ vùng Andes, Nam Mỹ. Theo những gì y viết, cuộc sống phiêu lưu mạo hiểm của y thật thú vị và không có gì nguy hiểm. Cho đến hôm qua hơn một năm rưỡi sau, kể từ ngày tôi ghé thăm nhà y, tôi nhận được cú phone vợ y gọi đến báo cho tôi biết là y đã mất vì vỡ sọ sau khi té từ một đỉnh của ngọn Sorata của dãy Andes. Vợ y nói trong nước nở một cách chua chát: "Giờ đây anh ấy đã tạ tội nguyện. Anh ấy đã nằm trong vòng tay của Bà Ta."

Đêm đến, tôi không tài nào ngủ được. Tiếng phong linh cứ đều đều thanh thoát. Lời nguyện rửa của vợ y cứ văng vẳng bên tai tôi xen lẫn với tiếng nhạc

đá. Tôi nghe thấy chính mình cũng nguyện rửa Mẹ Thiên Nhiên đã cướp mất đi một người bạn thân của tôi. Và rồi tiếng phong linh như át hẳn, như tiếng thác đổ, tiếng mưa rơi, tiếng rì rào của sóng biển. Tiếng phong linh không phải bên ngoài mà tự trong lòng tôi, kể cho tôi nghe không phải chuyện của y, người bạn vừa quá cố, mà là chuyện của chính tôi. Tôi thấy tôi trong những cuộc họp, trong những lần thăng chức, trong những ngày còn đi học đại học. Tôi thấy chính tôi trong những trò chơi thời thơ ấu, được thua thành bại đủ trò. Và tôi thấy chính tôi trong nỗi cảm chiếc lúc lắc xanh đỏ trắng say mê lắng nghe theo âm điệu thanh thoát nhật khoan như chính tiếng phong linh đang reo ngoài hiên nhà. Một so sánh mà có thể các nhà làm âm nhạc đều chế giễu! Phải, âm điệu của đá là âm điệu của thuở ban sơ khi con người vẫn thường tin tưởng vào một đấng bề trên quyền năng bảo bọc che chở.

Cho đến lúc này tôi mới chợt hiểu tại sao y lại luôn luôn lắng nghe âm điệu của đá. Tôi mới nhận ra rằng bên trong cái vỏ quý tộc lực lưỡng gan dạ của y là một đứa trẻ luôn tìm về nguồn sữa Mẹ. Và chính tôi, cũng như y, tôi luôn luôn khát khao được đắm mình trong lời ru huyền ảo của đá. Tôi hiểu rằng y đã trở về lòng đất mẹ, đã thực sự nằm trong vòng tay ân sủng mà y thường ao ước. Nhắm mắt, tôi lóng tai nghe. Tiếng phong linh đều đặn như tiếng nước nhỏ từng giọt qua kẽ đá, đúng hơn là giống tiếng mõ cầu kinh. Trong tĩnh mịch chỉ còn âm hưởng bình an của từng thanh đá.

BCCB